

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/489/2015
Identifikačné číslo spisu:	5712202872
Dátum vydania rozhodnutia:	25.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5712202872.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa V.G., bývajúceho v Y., zastúpeného advokátkou JUDr. Barborou Šrutekovou, so sídlom v Trnave, Hlavná 44, proti odporkyni Neografia, a.s., so sídlom v Martine, Škultétyho 1, IČO 315 979, zastúpenej Advokátskou kanceláriou ŠUMICHRAS Legal, s.r.o., so sídlom v Martine, Jesenského 29, za ktorú koná advokát a konateľ JUDr. Ivan Šumichrast, o obnovu konania, ktorá právna vec bola vedená na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 7 C 41/2012, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 27. mája 2014 sp. zn. 5 Co 82/2014, takto

rozhodol:

Dovola n i e t a .

Navrhovateľ je povinný zaplatiť odporkyni, na účet Advokátskej kancelárie ŠUMICHRAS Legal, s.r.o., so sídlom v Martine, Jesenského 29, náhradu trov dovolacieho konania vo výške 69,91 €, do troch dní.

Odôvodnenie

Okresný súd Martin uznesením z 21. októbra 2013 č.k. 7 C 41/2012-119 návrh na obnovu konania vedeného na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 11 C 311/2002 zamietol. Žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania súd konštatoval, že navrhovateľ nepreukázal ani jeden z ním uvádzaných dôvodov obnovy konania. Navrhovateľ nepreukázal, že by tu boli skutočnosti alebo dôkazy, ktoré bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní (§ 228 ods. 1 písm. a/ O.s.p.). Opakovane žiadal o vyžiadanie písomných (bližšie nešpecifikovaných) dôkazov od odporkyne z roku 1977, týkajúcich sa jeho úrazu a odškodnenia, pričom všetky tieto skutočnosti už boli právoplatne preskúmané v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 5 C 187/2007. Rovnako nepreukázal odôvodnenosť obnovy konania v zmysle § 228 ods. 1 písm. d/ O.s.p., pretože neexistuje žiadne rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva, v ktorom by bolo konštatované porušenie ľudských práv alebo slobôd navrhovateľa rozhodnutím alebo konaním súdu, ktoré mu predchádzalo. Dôvodnosť návrhu v zmysle § 228 ods. 1 písm. e/ O.s.p., podľa ktorého by bolo rozhodnutie Okresného súdu Martin z 21. októbra 2013 č.k. 7 C 41/2012-119 v rozpore s

rozhodnutím Súdneho dvora Európskych spoločenstiev nepreukázal, len opakovane poukazoval na nevyžiadané dôkazy od odporkyne. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 150 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací na odvolanie navrhovateľa uznesením z 27. mája 2014 sp. zn. 5 Co 82/2014 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1a 2 O.s.p.), odporkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa, v ktorom uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán, výsledky vykonaného dokazovania, citoval právne predpisy, z ktorých vyvodil aj správne právne závery. Na skonštatovanie správnosti dôvodov odvolací súd uviedol, že navrhovateľ v odvolacom konaní, rovnako ani pred súdom prvého stupňa nepreukázal dôvodnosť svojho návrhu na obnovu konania na základe ustanovenia § 228 ods. 1 O.s.p. a preto neuznal jeho argumentáciu. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1, § 151 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. Odvolací súd uznesením z 11. mája 2015 sp.zn. 5 Co 82/2014 doplnil svoje uznesenie z 27. mája 2014 tak, že potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa „v časti výroku o náhrade trov konania“ a navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie navrhovateľ, v opakovanom viacnásobnom doplnení a žiadal, aby dovolací súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 písm. a/ O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015) s tvrdením, že ide o vec, ktorá nepatrí do právomoci súdov, lebo vo veci odškodnenia z pracovného úrazu už právoplatne rozhodla Sociálna poisťovňa. Z rovnakého dôvodu namietal aj vadu uvedenú v § 237 písm. d/ O.s.p. Okrem toho namietal odňatia možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), pretože v pôvodnom konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 311/2002 súd nevyžiadal písomné dôkazy od odporkyne, následkom čoho vec nesprávne právne posúdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníkom konania, preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu prechádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľa treba odmietnuť. Vychádzal pritom z týchto podkladov :

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno - iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených - napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Pri uplatnení tézy, vyplývajúcej z rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej rozhodnutia súdov predstavujúce *res iudicata* „majú zostať nedotknuté“, treba prípady možnosti prelomenia záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí hľadiť ako na výnimky z tejto zásady. Aj Občiansky súdny poriadok upravuje takto podmienky prípustnosti dovolania a prípady, v ktorých možno právoplatné rozhodnutie napadnúť dovolaním, považuje len za výnimku zo zásady jeho záväznosti a nezmeniteľnosti. Právnu úpravu, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade vykladať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa.

Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovoláním navrhovateľa je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., proti ktorým zákon dovolanie pripúšťa. Preto prípustnosť jeho dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukládajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa najvyšší súd len na skúmanie prípustnosti dovolania žalobcu smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Navrhovateľ v dovolaní tvrdí, že konanie súdov má vadu podľa § 237 písm. a/, d/ a f/ O.s.p., teda tvrdí, že na prejednanie veci nebola daná právomoc súdu, že vo veci išlo o preukážku právoplatne rozhodnutej veci a napokon, že mu postupom súdov bola odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa odvolacieho súdu navrhovateľ tak robí neodôvodnene.

V občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány (§ 7 ods. 1 O.s.p.). V občianskom súdnom konaní súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy (viď bližšie § 7 ods. 2 O.s.p.). Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon (§ 7 ods. 3 O.s.p.).

Nedostatok právomoci súdu sa považuje za neodstrániteľnú podmienku konania, ktorá má ten dôsledok, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej, ale musí konanie zastaviť a vec postúpiť inému orgánu. Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu je daná, ak súd rozhodol vo veci, o ktorej mal rozhodnúť iný orgán.

V danom prípade sa jedná o návrh na obnovu konania v pôvodnej právoplatnej veci Okresného súdu Martin sp. zn. 11 C 311/2002, v ktorej zamietol uplatnený nárok navrhovateľa v rámci civilného

konania, preto táto vec nepochybne patrí do právomoci súdov a nie iných orgánov.

Dovolací súd skúmal ďalšiu námietku dovolateľa, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O.s.p.), a to bližšie neuvedeným „rozhodnutím Sociálnej poisťovne, podľa ktorého odporkyňa bez výhrad plnila od roku 1988 do 20.12.1999“.

Zistenie prekážky rozsúdenej veci (res iudicata) alebo prekážky veci začatej (litispendencia), ktorých sa táto námietka dovolateľa týka, vedie v každom štádiu konania k potrebe zastaviť konanie. Tieto prekážky nastávajú vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté (resp. vedie sa konanie) a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený. Pritom nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného).

Pokiaľ teda dovolateľ tvrdí, že o jeho návrhu sa už právoplatne rozhodlo v bližšie neoznačenom rozhodnutí Sociálnej poisťovne, nemôže ísť o prekážku res iudicata.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ktoré dovolateľ tiež tvrdí, sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu, právo na doručenie vyjadrenia k odvolaniu a pod.).

Dovolateľ vyššie uvedenú vadu konania vidí v tom, že v pôvodnom konaní 11 C 311/2002 súd si nevyžiadal ním navrhované dôkazy a preto vo veci aj nesprávne rozhodol následne aj o návrhu na obnovu konania.

Vecná nesprávnosť rozsudku, ktorého obnova konania sa navrhuje, nie je dôvodom zakladajúcim procesnú prípustnosť obnovy konania podľa § 228 ods. 1 O.s.p. (uznesenie najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 Cdo 83/1999) a posúdenie, či v návrhu na obnovu konania uvádzané skutočnosti napĺňajú znaky niektorého z dôvodov obnovy konania v zmysle § 228 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, je v konaní o obnove právnym posúdením veci; nesprávne právne posúdenie veci samo o sebe prípustnosť dovolania nezakladá (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 80/2011). V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne) použil správny právny predpis a či ho (ne) správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne) správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad v danej veci nešlo). Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nie je ani procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., lebo ani (prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkom konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia (pozri napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010). Preto dovolací súd (s ohľadom na zdôrazňovanú právnu úpravu dovolacieho konania) nemohol preskúmať rozhodnutia súdov nižších stupňov vo vzťahu k námietke navrhovateľa z hľadiska správnosti ich právnych záverov.

Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že prípustnosť dovolania navrhovateľa nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľa podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustný, odmietol.

V konaní o dovolaní vzniklo procesne úspešnej odporkyni právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľovi, ktorý úspech v dovolacom konaní nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s ustanoveniami § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Odporkyňa vo vyjadrení k dovolaniu podala návrh na priznanie náhrady trov dovolacieho konania a trovy tohto konania vyčíslila vo výške zodpovedajúcej odmene za dva úkony právnej služby (1. prevzatie a prípravu zastúpenia, 2. za vyjadrenie k dovolaniu). Dovolací súd jej v súlade so zaužívanou praxou (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 24/2011 a 1 Cdo 115/2012) priznal náhradu trov dovolacieho konania vo výške zodpovedajúcej odmene len za jeden úkon právnej služby - vyjadrenie k dovolaniu vypracované advokátskou kanceláriou, ktorá žalovaného zastupovala už v konaní na súdoch nižších stupňov. Sadzbu tarifnej odmeny určil podľa § 11 ods. 1 písmo/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. vo výške jednej trinástiny výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky), t.j. v sume 61,87 €, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné (§ 16 ods. 3 vyhlášky) vo výške 8,04 € predstavuje 69,91 €.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.